

T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLER İÇİN
MÜZİK DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI

Ortaokul
(5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)

Ankara, 2019

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI	5
1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI	5
1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	6
1.2.1. Değerlerimiz	6
1.2.2. Yetkinlikler	6
1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	8
1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	9

BÖLÜM 2

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLER İÇİN ÖĞRETİM PROGRAMLARININ FARKLILAŞTIRILMASI	9
2.1. ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLER İÇİN ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GEREKÇESİ, FELSEFESİ VE GENEL AMAÇLARI	9
2.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARINI FARKLILAŞTIRMA YÖNTEMİ	13

BÖLÜM 3

ÖĞRETİM PROGRAMI	15
3.1. MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ FELSEFESİ VE ÖZEL AMAÇLARI	15
3.2. ÖĞRETİM PROGRAMININ ALANA ÖZGÜ BECERİLERİ	17
3.3. ÖĞRETİM PROGRAMINDA DİSİPLİNLER ARASI BAĞLANTILAR	17
3.4. ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR	18
3.5. DERS KİTABI FORMA SAYILARI VE EBATLARI	20
3.6. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÖĞRENME ALANLARI, KAZANIM VE SÜRE DAĞILIMI	20
3.7. KAZANIMLARIN YAPISI	20
5. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	21
6. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	25
7. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	28
8. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	32

BÖLÜM 1

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim bilgiyi üreten, bu bilgiyi günlük hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünebilen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan vb. niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır. Bu nitelikleri bünyesine almış bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları yalnızca bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanımlara ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Her iki gruptaki kazanım ve açıklamalar da ilgili disiplinin yetkin, güncel, geçerli ve eğitim öğretim sürecinde hayatla ilişkileri kurulabilecek niteliktedir. Bu kazanımlar ve kazanımların sınırlarını belirleyen açıklamaları, sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çevresinde bütünlüğe bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. Maddesi'nde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları" ile "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanmıştır.

Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimini tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duyuşsal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek,
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak,
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, "Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ)"nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak,
4. Ortaöğretime tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle, millî ve manevi değerleri benimseyip bunları hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, TYÇ'de ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir mesleğe, yükseköğretime ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamaktır.

1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı, değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kuran bağlantı ve ufuk işlevi görmektedir. Değerlerimiz toplumumuzun millî ve manevî kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlarımıza aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkı vermesini sağlayan eylemsel bütünlüklerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori-pratik bütünlüğündeki asli parçamızı oluşturur. Güncellik içinde öğrenme ve öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapısıyla geçicidir ve bu sebeple de sürekli gözden geçirmelerle güncellenir, yenilenir.

1.2.1. Değerlerimiz

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünümüze ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatımızın rutin akışında ve karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan kudretin ve gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceğinin, değerlerini benimsemiş ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlarına bağlı olduğu tartışmasız bir gerçektir. Bundan dolayı eğitim sistemimiz her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırma amacıyla hareket eder. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi, değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. Eğitim programı; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan “kök değerler” şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme ve öğretme sürecinde hem kendi başlarına hem ilişkili olduğu alt değerlerle hem de diğer kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

1.2.2. Yetkinlikler

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik hayatta ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler TYÇ'de belirlenmiştir. TYÇ sekiz anahtar yetkinlik belirlemede ve bu yetkinlikleri şu şekilde tanımlamaktadır:

- 1. Ana Dilde İletişim:** Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır.
- 2. Yabancı Dillerde İletişim:** Çoğunlukla ana dilde iletişimin temel beceri boyutlarını paylaşmakta olup duygu, düşünce, kavram, olgu ve görüşleri hem sözlü hem de yazılı olarak kişinin istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim, öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi uygun bir dizi sosyal ve kültürel bağlamda anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayalıdır. Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürler arası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Bireyin yeterlilik seviyesi, bireyin sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları ile farklı diller arasında değişkenlik gösterecektir.
- 3. Matematiksel Yetkinlik ve Bilim / Teknolojide Temel Yetkinlikler:** Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapılmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.
- 4. Dijital Yetkinlik:** İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar. Söz konusu yetkinlik, bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.
- 5. Öğrenmeyi Öğrenme:** Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme, bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.
- 6. Sosyal ve Vatandaşlıkla İlgili Yetkinlikler:** Bu yetkinlikler, kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içerir; bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılara ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için bireyleri donatmaktadır.

7. **İnisiyatif Alma ve Girişimcilik:** Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade eder. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş hayatında desteklemekte; toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceriler için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olmayı ve iyi yönetişimi desteklemeyi de kapsar.
8. **Kültürel Farkındalık ve İfade:** Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesidir.

1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Hiçbir insan, bir başkasının birebir aynısı değildir. Bu sebeple, öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart olması” insanın doğasına terstir. Buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir beklenti olarak değerlendirilemez. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için, ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarından değil öğretmen ve eğitim uygulayıcılarından beklenir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılacak ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmez, onlara sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde, gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.
3. Eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.
4. Bireysel farklılıklar gerçeğinden dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genel geçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencinin akademik gelişimi tek bir yöntemle veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.
5. Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil, “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir; dolayısıyla sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.
6. Çok odaklı ölçme değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.
7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde insanın çok yönlü gelişimsel özelliklerine dair mevcut bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi dikkate alan harmonik bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında, her yaş döneminde bireylerin gelişim özelliklerini dikkate alarak destekleyici önlemler alınması önerilmektedir.

Gelişim, hayat boyu sürse de tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evreler de başlangıç ve bitişleri açısından homojen değildir. Bu sebeple programlar olabildiğince bunu göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaçlarını ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık belirli yönelimlerle karakterize edilir: basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardıllığı noktasında dikkate alınmış hem de sınıflar düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu zamanlar gelişim açısından riskli ve kritik zamanlardır. Bu sebeple öğretmenlerin gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencinin durumuna daha duyarlı davranması beklenir. Söz gelimi ergenlik dönemi kimlik edinimi için kritik dönemdir ve eğitim bu dönemde kimlik edinimini destekleyici sosyal etkileşimleri artırır ve yönetir.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve ayrıca düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden, öğrencinin edindiği bir kazanımın, gelişimde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate almaları beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar, ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından da kendini belli eder. Öte yandan bu durum bireylerarası ve bireyin kendi içindeki farklılıkları da kapsar. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içindeki özellikleri ile farklıdır. Örneğin bir bireyin soyut düşünme yeteneği güçlü iken aynı bireyin resim yeteneği zayıf olabilir.

BÖLÜM 2

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLER İÇİN ÖĞRETİM PROGRAMLARININ FARKLILAŞTIRILMASI

2.1. ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLER İÇİN ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GEREKÇESİ, FELSEFESİ VE GENEL AMAÇLARI

Özel yetenekli öğrencilerin eğitimi alanı, son yüzyılda yapılan bilimsel çalışmaların öncülüğünde kendine ait öğretimsel kimliği olan yeni bir disiplin olarak ortaya çıkmıştır. Özel yeteneklerin eşsiz toplumsal değeri ve özel yetenekli öğrenciler için geliştirilen özel öğretim programlarının genel öğretim program-

larından özgün bir şekilde farklılaşması, bu kimliğin ortaya çıkışında ayrı bir rol oynamıştır. Genel öğretim programlarının özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde çeşitli yönleriyle yetersiz kalması ilk ve ortaokul yıllarında yetenek kayıplarının oluşması na neden olmaktadır. Bu olgu, dünya genelinde özel yetenekli öğrenciler için özel eğitim modellerinin geliştirilmesinin temel gerekçesini oluşturmuştur. Özel yetenekli öğrenciler için geliştirilen standart bir programın bu öğrencilerin gelişim ihtiyaçlarını karşılamada yeterli olacağı düşüncesi, tüm bu programların temel hipotezi olmuştur.

Özel yeteneklilerin eğitimi alanını çeşitli öğretim programı kuramları şekillendirmiştir. Bu kuramlar, özel yetenekliler için öğretim programlarına ilişkin güçlü felsefi yaklaşımlar sunmaktadır. Birincil yaklaşım öğretim programının bilişsel süreçlerin gelişimi olarak kabul edilmesidir. Bu yaklaşım süreç becerilerinin geliştirilmesi üzerine odaklanmış ve öğretim programının ileri düşünme becerileri etrafında organize edilmesine öncülük etmiştir. İkinci felsefi yaklaşım da beceri merkezlidir ancak öğretim programını öğrenmeye ilişkin standart girdiler ve çıktılar etrafında organize etmektedir. Eğitimin bir sonucu olarak beceri ve başarıdaki gelişimi belirlemek için ölçülebilir çıktılar merkeze almaktadır. Çocuk merkezli olan felsefi yaklaşımda ise öğretim programının kişisel anlamına ağırlık verilmektedir. Bu yaklaşım, bireysel ihtiyaçlara göre şekillendirilmiş öğretim programına değer verir. Özel yeteneklilerin eğitimi etkileyen üçüncü felsefi yaklaşıma göre öğretim programı sosyal yapılandırma olarak görülmektedir. Öğretim programları, sosyal değişimin bir aracı olarak kullanılmaktadır. Eğitimin toplumsal katılımı, sorumluluğu ve değişimi desteklemesi beklenmektedir. Bu yaklaşım kültür merkezli öğretim programlarının ortaya çıkmasında etkili olmuştur.

Özel yetenekli öğrencilere yönelik özel öğretim programlarının ana ilkesi, bu programların sağlamayı hedeflediği öğrenme deneyimlerinin genel öğretim programlarının sağladığı deneyimlerden nitel olarak farklı olmasıdır. Nitel farklılığı tanımlamak her ne kadar görelisi olsa da özel yetenekli öğrencileri özel yapan özelliklerine ve ihtiyaçlarına uygun farklılaştırmaların yapılması nitel farklılık üzerine oluşan genel bir uzlaşıdır. Bu özellikler arasında gelişim, öğrenme, biliş, motivasyon ve ilgi gibi bireye özgü özelliklerde var olan nitel ve nicel farklılıklar gösterilebilir. Farklılaştırılmış öğretim programı, genel öğretim programlarının sağlamadığı ileri düzeyde bilişsel ve duyuşsal kavramları, konuları, süreçleri ve özel yetenekli öğrencilerin öğrenme stillerine uygun stratejileri kapsar.

Özel yetenekli öğrencilere yönelik öğretim programlarının genel öğretim programlarından nitel olarak farklılaştırılması; programın içerik, süreç ve ürün boyutlarıyla yapılabilmektedir. Özel yetenekli öğrenciler için özel öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde söz konusu üç temel boyut kullanılmış ve bu boyutlar aşağıda ele alınan ilkeleri yanıtacak şekilde farklılaştırılmıştır. Ayrıca geliştirilen yeni programlar bu ilkeler ölçüt alınarak değerlendirilmiştir..

2.1.1. İçerik Boyutu

İçerik boyutu; öğrencilere kazandırılması planlanan kavramları, yaklaşımları, kuramları, fikirleri ve diğer bilgi türlerini kapsamaktadır. İçerik figüratif, sembolik, semantik ve davranışsal bilgi türlerinden oluşabilir. Figüratif bilgi objeler, şekiller, resimler ve grafik gibi figürlerden; sembolik bilgi harfler, rakamlar ve matematiksel sembollerden; semantik bilgi sözcükler ve fikirlerden; davranışsal bilgi duygular ve algılar gibi davranışlardan oluşur. Özel yetenekli öğrencilerin eğitimi için geliştirilen öğretim programlarının içerik boyutu sayılan ilkeleri içermelidir:

1. **Soyutluk:** Daha az veri düzeyinde bilgiye, daha çok soyut kavramlara ve genellemelere yer verilmelidir. Bilgi; veri-olgu, kavram, genelleme-ilke ve teori türlerini kapsamalıdır.
2. **Karmaşıklık:** İçerikte yer alan teoriler ve genellemeler; soyut kavramları, genellemeler arası ilişkileri, ilkeleri ve disiplinler arası bağlantıları kapsamalıdır.

3. **Çeşitlilik:** Genel öğretim programlarındaki konu ve temaların yanı sıra zenginleştirilmiş sıra dışı konulara, temalara ve diğer disiplinlere yer verilmelidir.
4. **Organizasyon:** İçerik disiplinler arası bağlantılarla kapsamlı kavram, genelleme ve teoriler etrafında inşa edilmelidir.
5. **Seçkin Kişiler:** Programlar dehaların ve seçkin kişilerin bireysel, sosyal ve mesleki özelliklerini, başarılarını, başarısızlıklarını, sorunla başa çıkma yollarını içermelidir.
6. **Yöntemler:** Disiplinlere özgü araştırma yöntemleri teorik ve uygulamalı olarak ele alınmalı, yöntem bilgisi verilmelidir.

2.1.2. Süreç Boyutu

Süreç boyutu, öğretim programının içeriğinin öğretilme yolları ve öğrencilerin bilgiyi öğrenme, kullanma ve çıktıya dönüştürme biçimleri ile ilişkilidir. Süreç farklılaştırması öğrencilerin öğrenme etkinliklerinde kullandıkları öğrenme ve düşünme türlerini, öğretimin hızını, öğrencilerin mantıksal yaklaşım biçimlerini, akıl yürütmelerini, keşif yoluyla öğrenmelerini, araştırma yöntemlerini ve öğretim yollarının çeşitliliğini kapsamaktadır. Özel yetenekli öğrencilerin eğitimi için geliştirilen öğretim programlarının süreç boyutu aşağıdaki ilkeleri içermelidir:

1. **İleri Düzeyde Düşünme Becerileri:** Programlar, öğrencilerin mevcut bilgileri yeniden kavramsal-laştırmaları ve yeni bilgi üretmeleri için sorgulayıcı, üretken ve sentezleyici düşünme becerilerinin geliştirilmesini ve uygulanmasını sağlamalıdır. Anlama ve hatırlama gibi temel düzeyde düşünme becerilerine daha az; analiz, sentez ve değerlendirme gibi ileri düzeyde düşünme becerilerine daha çok yer verilmelidir. Öğretim programları sorgulayıcı düşünme ve yaratıcı düşünme gibi öğrenciler için ileri düzeyde düşünme uygulamaları sunmasının yanı sıra öğretmenler için de öğretimde eleştirel bir bakış açısı kazandırmalıdır.
2. **Açık Uçluluk:** Çoğul düşünmeyi teşvik eden ve kullanımını gerektiren problemlere ve etkinliklere yer verilmelidir.
3. **Keşifçi Öğrenme:** Öğretim programları, öğrencilere bilginin sürekli değiştiğini keşfetmelerine ve yeni bilgi edinimini bir davranış hâline getirmelerine yardımcı olmalıdır. Keşif yoluyla öğrenmeyle yakından ilişkili olan gözlemleyerek, yaparak, deneyerek, veri toplayarak ve bu verilere dayanarak bilgi, fikir, ilke, genelleme ve anlam oluşturmaya dayalı süreç becerilerine yer verilmelidir. Öğrenme etkinliklerinde gözlemlene, sınıflama, betimleme, yordama ve genelleme gibi hem birincil hem de ikincil zihinsel süreçler yer almalıdır.
4. **Kanıtı Dayalı Akıl Yürütme:** Programlar, akıl yürütmeyi destekleyen açıklama ve örneklendirme gibi kanıtı dayalı akıl yürütme süreçlerini içermelidir.
5. **Seçme Özgürlüğü:** Öğretim programları, öğrencinin seçimine dayalı öğrenmeyi ve gelişimi teşvik etmelidir. Programlarda, öğrencilere karar alma ve tercih yapma fırsatı veren kazanımlar bulunmalıdır. Öğrencinin öğrenme yolu yalnızca öğretmen tarafından değil öğrencinin kendisi tarafından da belirlenmelidir.
6. **Araştırma Yöntemleri:** Öğretim programları, disipline özgü araştırma yöntemlerinin kullanımını gerektiren süreç becerilerini içermelidir. Gözlem yapma, verileri ve bilgiyi sınıflandırma, araştırma bulgularını yorumlama ve yorumlara temel oluşturan bilimsel kanıtları değerlendirme becerilerine yer verilmelidir.

7. **Öğretimin Hızı:** İçerik, özel yetenekli öğrencilerin öğrenme ve gelişim hızına uygun bir hızda verilmelidir. Tekrarlayan ve örtüşen içerik daraltılarak yerine farklılaştırılmış içerik eklenmelidir.
8. **Süreç Çeşitlendirmesi:** Öğretim programları, öğrenme sürecinde çeşitlilik oluşturacak şekilde tasarlanmalıdır. Doğrudan anlatım, film gösterimi, geziler, seminerler, çalıştaylar, bilgisayar destekli öğretimler, yapılandırılmış tartışmalar, bireysel çalışmalar, grup çalışmaları, keşifçi öğrenmeler, proje temelli öğretim, uzman mentörlüğü ve gözlemi, saha gezileri gibi çeşitli öğretim yöntemlerinin kullanımını gerektiren kazanımlara yer verilmelidir.
9. **Grup Etkileşimi:** Programlar akran öğretimini destekleyecek şekilde tasarlanmalı, grup çalışmalarında liderlik ve iletişim becerilerini destekleyen kazanımlara yer verilmelidir.

2.1.3. Ürün Boyutu

Ürün, öğrenme sonucunda ortaya çıkan soyut ve somut çözümler ve davranışlardır. Fikirler, problem çözümleri, uygulamalar, raporlar, fotoğraflar, görsel veya işitsel programlar, şiirler, romanlar, besteler, danslar ya da resimler öğrenci ürünlerine örnek olarak verilebilir. Özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde öğretim programlarının ürün boyutu aşağıdaki ilkeleri yansıtmalıdır:

1. **Gerçek Yaşam Problemleri:** Ütopik, yapmacık sorunlar ve projeler yerine kişisel, yerel, ulusal ya da evrensel olarak öğrencilerin ilgisini çeken problemlere ve proje konularına yer verilmelidir. Projelerin öğrenciler için kişisel anlamı olmalıdır. Uzun soluklu projeler yerel sorunların çözümüne ilişkin olmalıdır.
2. **Problem Keşfi:** Ürünler, problem keşfine dayanmalıdır. Öğrenciler kendilerine sunulan problemlerin yanı sıra kendi keşfettikleri problemlerin çözümüne yönelik ürünler veya projeler üzerinde de çalışmalıdır.
3. **Gerçek Hedef Kitle:** Projeler ve ürünler yalnızca öğretmene ve sınıfa sunulmak üzere geliştirilmemelidir; okul yönetimi, belediye, sanat galerisi, yayınevi ve sivil toplum kuruluşları gibi gerçek hedef kitleleri ve toplulukları kapsamalıdır.
4. **Ürün Değerlendirmesi:** Ürünlerin değerlendirilmesinde ölçüt olarak profesyonel ürünlerde aranan nitelikler kullanılmalıdır. Öğrencilerin değerlendirme ölçütlerini kendilerinin de belirlemeleri ve öz değerlendirme yapmaları sağlanmalıdır.
5. **Sentez Ürün:** Özet veya taklit ürün değil, yeniden yorumlama, detaylandırma, geliştirme, birleştirme ya da farklılaştırma yolları ile elde edilen sentez niteliğinde ürünlere odaklanılmalıdır.
6. **Üründe Çeşitlilik:** Programlar tek tip yerine üründe çeşitliliği teşvik etmelidir. Geliştirecekleri ürünlere öğrencilerin kendilerinin de karar verme hakları olmalıdır.
7. **İletişim Öğeleri:** Programlar, öğrencilerin güçlü yanlarını kullanarak ürün ve projelerini hedef kitleyi ikna edecek şekilde sunumlarını teşvik eden öğeler içermelidir.

2.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARINI FARKLILAŞTIRMA YÖNTEMİ

Özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde genel kabul gören yaklaşım; bu öğrencilere yönelik programların genel öğretim programlarından kopuk olmaması, aksine genel öğretim programlarının üzerine inşa edilmesi yönündedir. Bu yaklaşıma paralel olarak genel öğretim programları daraltma, zenginleştirme ve hızlandırma stratejileri kullanılarak farklılaştırılmış ve yeni özel öğretim programları geliştirilmiştir.

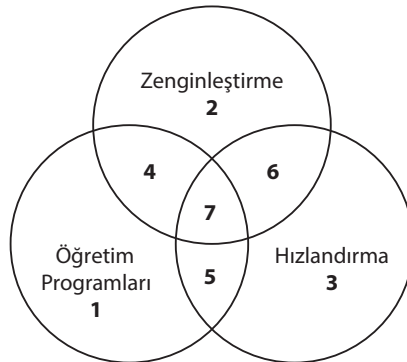
Genel öğretim programlarında zenginleştirme ve hızlandırmaya yer açmak için programlarda iki şekilde daraltma yapılmıştır: Genel öğretim programlarında bazı kazanımlara ayrılan süre, özel yetenekli öğrencilerin öğrenme hızı dikkate alınarak azaltılmıştır. Özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde yetersiz bulunan ve yer almadığında programların yapısına zarar vermeyen kazanımlar ise programlardan çıkartılmıştır.

Programları zenginleştirmek amacıyla özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde etkililiği bilimsel araştırmalarla kanıtlanmış öğretim programı modelleri ve her öğretim programının ilişkili olduğu disiplinlere özgü modeller kullanılmıştır. Programların geliştirilmesi yalnızca bir kurama veya modele dayandırılarak sınırlandırılmamış, farklı modellerin yer aldığı sentezleyici bir yaklaşım ile gerçekleştirilmiştir. Bu modellerde yer alan genel beceriler alana özgü bilgi ile harmanlanarak öğretim programlarına özgü kazanımlara dönüştürülmüş, öğrenme alanlarının ve ünitelerin bütünlüğünü bozmadan içeriğine uyarlanarak programlara eklenmiştir.

Programlarda hızlandırmaya yer verilmiştir. Genel öğretim programlarında üst sınıflarda yer alan bazı kazanımlar özel yetenekli öğrencilerin öğrenme hızı dikkate alınarak alt sınıflara çekilmiştir. Bazı ünitelerde ise bir kazanımın kapsamı genişletilerek üst sınıftaki uzantısı çıkartılmıştır. Kazanım bazında hızlandırmalarda öğrenme alanının veya ünitenin bütünlüğü korunmuştur.

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde, Millî Eğitim Bakanlığı öğretim programları, zenginleştirme modelleri ve hızlandırma yöntemi kullanılarak Şekil 1'de görüldüğü gibi yedi alandan oluşan şema oluşturulmuştur. Bu şemaya uygun olarak aşağıda sıralanan yedi alanda kazanım üretilmiştir:

1. Öğrenme alanı, ünite veya kazanımlar olduğu gibi korunmuştur.
2. Tamamen yeni öğrenme alanı, ünite veya kazanım geliştirilerek zenginleştirme yapılmıştır.
3. Üst sınıftan öğrenme alanı veya ünite çekilerek hızlandırma yapılmıştır.
4. Öğrenme alanına veya üniteye modellere uygun yeni kazanımlar eklenerek ve mevcut kazanımlar modellere göre farklılaştırılarak zenginleştirme yapılmıştır.
5. Öğrenme alanına veya üniteye üst sınıflardan kazanım eklenerek hızlandırma yapılmıştır.
6. Tamamen yeni öğrenme alanı, ünite ve kazanım geliştirilerek ve bu öğrenme alanlarına veya ünitelere üst sınıflardan kazanımlar eklenerek zenginleştirme ve hızlandırma birlikte yapılmıştır.
7. Öğrenme alanına veya üniteye modellere uygun yeni kazanımlar eklenerek ve üst sınıflardan kazanım çekilerek hızlandırma ve zenginleştirme birlikte yapılmıştır.

Şekil 1. Program Farklılaştırma Şeması

2.2.1. Disiplinler Arası Bağlantıların Kurulması

Bütün öğretim programlarında disiplinler arası bağlantılar kurulmuştur. Bu çalışma belirli bir yöntem göre yapılmıştır. Öncelikle program geliştirme grupları kendi disiplinlerine ait öğretim programlarını geliştirirken aynı zamanda diğer öğretim programlarının ilişkili olduğu disiplinleri de dikkate alarak kendi programları için disiplinler arası kazanımlar yazmışlardır. Bütün öğretim programları tamamlandıktan sonra program geliştirme grupları diğer öğretim programlarının kazanımlarını tek tek inceleyerek kendi programları ile ilgili olan kazanımları belirlemiştir. Grupların kendi programları için disiplinler arası kazanım geliştirme ve diğer öğretim programlarıyla kendi programlarını ilişkilendirme çalışmaları tamamlandıktan sonra her bir grup diğer öğretim programlarını tekrar inceleyerek disiplinler arası bağlantı kazanımları geliştirmiştir. Bu kazanımlar aşağıda yer alan üç türden oluşmuştur:

1. İki disiplin arasında bağlantı kuran yeni kazanımlar yazılmıştır.
2. Bir öğretim programında bulunan kazanım, disiplinler arası bağlantı oluşturacak şekilde düzenlenmiştir.
3. Kazanım açıklamalarına ekleme yapılarak kazanım disiplinler arası yapılmıştır.

2.2.2. Kademeler Sınıflar ve Disiplinler Arası Uyum Kontrolleri

Öğretim programları; kademeler, sınıflar ve disiplinler arası uyum açısından incelenerek kazanımların dikey ve yatay kontrolleri ve düzenlemeleri yapılmıştır. Bu süreçte her bir öğretim programında yer alan kazanımların ön koşul ve ardıl becerileri kontrol edilmiştir. Öncelikle kazanımlar her öğretim programında sınıf içi ön koşulluk ve ardılık yönüyle incelenerek kazanım sıraları düzenlenmiştir. Daha sonra aynı işlem sınıflar arası ve kademeler arası yapılmıştır. Bir öğretim programındaki kazanımlar sınıfa göre tablolaştırıldıktan sonra her bir kazanımın alt ve üst sınıf uzantıları incelenmiştir. Alt veya üst sınıftaki uzantısı gereksiz bulunan kazanımlar çıkartılmış, örtüşen kazanımlar yeniden düzenlenmiştir. Alt veya üst sınıfta uzantısı bulunması gereken ama olmayan kazanımlar programlara eklenmiştir. Bu çalışmalarla kazanımların sınıflar arası değişimi, gelişimsel bakımdan ve kazanımın yer aldığı disiplinin yapısına uygun olarak düzenlenmiştir.

Bütün öğretim programlarında disiplinler arası kontroller ve düzenlemeler yapılmıştır. Her bir öğretim programının çalışma grubu diğer öğretim programlarının kazanımlarını inceleyerek kendi öğretim programlarının kazanımları ile veya öğretim programlarının ilişkili olduğu disiplin ile çelişen kazanımları belirlemiştir. Ayrıca disiplinler arası becerilerin ön koşulluğu ve ardılığı kontrol edilmiştir. Bir öğretim programındaki bir kazanımın edinimi, başka bir öğretim programındaki bir kazanımın (ön koşul) edinimine bağlı olan kazanımlar saptandıktan sonra grupların ortak çalışmasıyla bu kazanımların sınıfı ve kapsamı belirlenmiştir.

2.2.3. Öğretim Programlarının Yeterliklerinin Değerlendirilmesi

Öğretim programlarının geliştirilme sürecinde program değerlendirmesi aşama aşama yapılmıştır. Değerlendirmede daha önce incelenen ve Tablo 1'de yer alan özel yeteneklilere yönelik hazırlanan 22 adet öğretim programının ilkeleri ölçüt olarak kullanılmıştır. Her sınıf düzeyinde yer alan ünitelerin ve öğrenme alanlarının içerik, süreç ve ürün boyutları bu ölçütler kullanılarak değerlendirilmiştir. Değerlendirme tamamlandıktan sonra sınıf düzeyinde her bir öğretim programının bu ölçütleri ne düzeyde karşıladığı saptanmış, yetersiz bulunan boyutlarda veya öğretim programının tamamında ek farklılaştırmalar yapılmıştır.

Tablo 1. Öğretim Programlarını Değerlendirme Rubriği

Ünite / Öğrenme Alanı	Öğretim Programı Farklılaştırma İlkeleri																									
	İçerik							Süreç							Ürün											
	Veri-Olgı	Kavram	Genelleme	Teori	1. Soyutluluk	2. Karmaşıklık	3. Çeşitlilik	4. Organizasyon	5. Seçkin Kişiler	6. Yöntemler	1. İleri Düzey Düşünme	2. Açık Uçluluk	3. Keşifçi Öğrenme	4. Kanıta Dayalı Akıl Yürütme	5. Seçme Özgürlüğü	6. Süreç Çeşitlendirmesi	7. Araştırma Yöntemleri	8. Öğretimin Hızı	9. Grup Etkileşimi	1. Gerçek Yaşam Problemleri	2. Gerçek Hedef Kitle	3. Ürün Çeşitlendirmesi	4. Sentez Ürün	5. İletişim Ögeleri	6. Problem Keşfi	7. Ürün Değerlendirmesi
1.																										
2.																										
3.																										
4.																										

BÖLÜM 3

ÖĞRETİM PROGRAMI

3.1. MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ FELSEFESİ VE ÖZEL AMAÇLARI

Müzik, insanın duygu ve düşüncelerine doğrudan etki edip farklılaştıran nadir olgulardan biridir. Birçok ünlü düşünür asıl alanı dışında müzikle de ilgilenmiş, müzik hakkında görüşler bildirmiş, müziğin sanatsal anlamda ne kadar derinlikli bir yapıya sahip olduğunu ve insan hayatındaki yerini açıklamaya çalışmıştır.

Müziğin kökeninde inançlara dayalı kuttörenler bulunmakla birlikte, zaman içinde kökendeki anlamından uzaklaşarak bir eğlence aracı olurken; diğer yandan inanç sahasında da varlığını sürdürmeye devam etmiştir.

İnsan müziğin etkisini fark edince, askeri alanda, eğitimde ve ticari alanda da müziği etkin bir araç olarak kullanır olmuştur. Böylece, etkisinin ve gücünün farkına vardıkça müziği daha fazla sahiplenmiş ve hayatının bir parçası hâline getirmiştir.

Günümüzde sanat kavramının içinde geniş ve etkili bir alana sahip olan müzik, gelecek nesillerin kültür kazanımlarında vazgeçilmeyecek derecede hassas özelliklere sahiptir. Geleceğin sahibi konumunda olan her yeni nesil, müzik kültürünü anlayabildiği derecede hem geçmişe ulaşmada hem de geleceği planlamada zorluk çekmeyecektir.

Kendi millî müziğini iyi tanımış bireyler, onu dünya müzikleri ile zenginleştirerek kişisel gelişim, bilişsel üstünlük konularında büyük bir ilerleme kaydedeceklerdir. Geleceğin bilişsel, duyuşsal ve sosyal açıdan donanımlı bireylerini yetiştirirken müzik ile tanışması, müziği kendi yaşantısına dâhil etmesi ve müzik kültürüne hâkim olması; eğitim sisteminin vazgeçilmez parçası olan müzik eğitimi ile mümkün olacaktır.

Müzik eğitiminde genel yaklaşım, öğrencilerin oldukça geniş biçimde müzik sanatına duyuşsal alanda en temel ve teşvik edici ilkelerle ulaşmasını sağlamaktır. İnsan kişisel davranış oluşturmada, çevresinde gelişen olay örgülerinden etkilenir. Müzik eğitimi ise davranışları geliştiren çevresel faktörlere her zaman olumlu, yapıcı, geliştirici, tamamlayıcı unsurlar ile yaklaşma gayreti içinde olmuştur. Böylece kişi, iyi bir müzik eğitimi süreci gerçekleştirdiğinde; müziğin diğer sanatlar başta olmak üzere, müzik alanı ile doğrudan ve dolaylı ilgisi / ilişkisi bulunan diğer alanlarla etkileşerek bilimsel disiplin, hayata bakış açısı, olaylara yaklaşım ve kritik duygusal davranışları olumlu yönde ilerlemiş bir hayat sürdürebilir.

Bu programda öğrenciler için düzeylerine uygun olarak, buldukları şart, ortam ve imkânlarla uyumlu sosyal, kültürel değerlere bağlı, gelişime ve tercihlere açık bir eğitim yaklaşımı benimsenmiştir. Öğrencinin müzik alanına değer verip içselleştirmesi sağlanmaya çalışılmıştır.

Yukarıda sözü edilen sanatsal içerik ve bilimsel olgular çerçevesinde; geleceğin inşasında önemli görevler üstlenecek olan özel yetenekli öğrenciler için hazırlanan Müzik Dersi Öğretim Programının temel yaklaşımı; bireysel farklılıkları esas alarak, birlikte öğrenme ve birlikte üretip icra etme olgusunu geliştirmelerini desteklemektir. Öğrencilerin yaratıcı / inovatif düşünme ve harekete geçmedeki isteklerini artırarak öğrenmeye yönelik olumlu tutum geliştirmelerine, dikkat ve merak uyandırarak araştırma yapmalarına yönelmelerini sağlamak temel amaçlar arasındadır. Ayrıca, gerçek hayatı algılamada müziğin etkisini fark etmeleri, kendi hayatlarında kullanmaları, müzik yoluyla bilgiye / bilmeye yönelmeleri ve estetik duyarlılığı artırmak esastır.

Özel anlamda ise;

- Müzik dinlemeleri ve seslendirmeleri,
- Duygu, düşünce ve deneyimlerini ifade etmede müziği kullanabilmeleri,
- Müziksel algı, odaklanma, bilgi, beden-beyin- koordinasyonu, zihinsel ve sosyal becerilerini geliştirmeleri,
- Öğrencilerin yaratıcılıklarını ve yeteneklerini keşfederek; müziksel üretmenin / yaratmanın inceliğinin farkında olarak, gerektiğinde bilişim teknolojilerinden yararlanarak ve bilişim teknolojilerini kullanarak geliştirmeye katkı sağlamaları,
- Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik türlerini tanıyarak, farklı kültürlere ait öğeleri insanlığın zenginliği farketmeleri ve yaşam alanlarına sanat deneyimlerini paylaşan aynı zamanda etkin ve bilinçli sanat üreticisi / tüketicisi becerisi edinen bireyler olarak müzik kültürüne dair zevk edinimi ve eğlence kazandırmaları,
- Toplumsal hayata katkı sunan, problem çözen ve farkındalık yaratan proje süreçlerine dâhil olmalarını sağlayacak bilinç kazanmaları,
- Müzik disiplininin diğer disiplinler ile ilişkisini kavrayarak, bir bilimsel disiplinin yalnız ve diğerlerinden bağımsız olmadığını öğrenmelerini sağlamaları,
- İstiklal Marşı başta olmak üzere marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmeleri yoluyla millî duygularını pekiştirmeleri,
- Kültürel mirasını bilen ve sahip çıkarak farkındalık yaratan bireyler olmaları,
- Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmaları,
- Atatürk'ün güzel sanatlar içerisinde müziğe verdiği değere ilişkin görüşlerini kavramalarını sağlamaları,

amaçlanmıştır.

3.2. ÖĞRETİM PROGRAMININ ALANA ÖZGÜ BECERİLERİ

Müzik dersine özgü temel bilgi, beceri ve yeterlilikler; kazanımlar ile açıklamaların içerisinde ifade edilmiştir. Müzik dersi; katılımcı, sürekli geliştirilebilir, yeniliklere açık ve değişime öncülük eden bir yapıya sahip olup, bu derste aşağıdaki becerilerin geliştirilmesi hedeflenmektedir:

1. Müziği tanıyabilme
2. Müziğin her insan için öğrenilebilir olduğunu fark edebilme
3. Müzik - beden uyumunu sağlayabilme
4. Müziği bireysel veya toplu yapabilme
5. Müzikle toplum arasındaki bağı görebilme
6. Müzik ile kültür tarih ve estetik arasında bağı kurabilme
7. Müziği millî ve manevi değerlerle ilişkilendirebilme
8. Müziğin bir bilim dalı olarak da farklı bilimlerle ilişkisini kurabilme
9. Dinleme söyleme ve ritimsel etkinliklerle müzik yapabilme ve kendini müzik yoluyla ifade edebilme
10. Kültürel miras ve çeşitliliği geliştirebilme
11. Müzik teknolojilerini kullanabilme
12. Etkin müzik üreticisi ve tüketicisi olabilme
13. Müziğin bireyler üzerindeki olumlu etkisini farkına varabilme
14. Müziği diğer bilim disiplinlerini anlamada kullanabilme
15. Müzik yoluyla eğlenebilme
16. Müziğin evrensel bir dil olduğunu farkına varabilme
17. Farklı kültürlerle ait müzik türlerine ilişkin beğenilerini geliştirebilme
18. Millî manevi ve evrensel değerleri tanıyan benimseyen ve bunları içselleştirerek davranışa dönüştüren bireyler olabilme.

3.3. ÖĞRETİM PROGRAMINDA DİSİPLİNLER ARASI BAĞLANTILAR

Müzik alanının ilişkisinin olmadığı bilimsel disiplin neredeyse yok gibidir. Ses konusu ile fizik, söz konusu ile Türkçe ve edebiyat, insanın müzik yapmada kullandığı organlarının yapısı ile biyoloji, ses sesli ve sessiz süreler, ölçüler vb. ile matematik gibi bilim alanlarıyla doğrudan ilgilidir. Bu sebeple müzik programı, Türkçe, edebiyat, görsel sanatlar, beden eğitimi, fen bilimleri, fizik, biyoloji, matematik, bilişim teknolojileri, felsefe disiplinleri ile bağlantılar kurarak planlanmıştır.

Temel eğitim 5, 6, 7 ve 8. sınıf kademelerinin müzik öğretim programında diğer disiplinler ile arasında bağlantı kurulurken, hazırlanan müzik programındaki kazanımlar diğer disiplin alanları ile eşleştirilmiştir (Örneğin Mü. 5. B. 9. "Ses sistemlerinde kullanılan araçların özelliklerini tanıır." Bilişim).

Sonrasında diğer disiplinlerin hazırladığı programlar ve kazanımlar incelenerek, müzik alanı ile kurulabilecek bağlantılar saptanmıştır (Örn. Türkçe Dinleme / İzleme Alanı 5.-8. sınıf "Dinlediği / izlediği hikâye edici metni özgün bir biçimde canlandırır." Müzik Dinleme ve Seslendirme alanı Mü. 8.C.1. "Şarkı ve türkülerin öykülerini canlandırır.").

Diğer disiplinlerin, müzik programı için önerileri incelenmiş ve programın içerisine gösterge açıklaması olarak dâhil edilmiştir (Örneğin sosyal bilgiler disiplininin önerisi ile “Çalgı yapım, bakım ve onarım süreçlerine katkı sağlayabilecek proje fikirleri üretir.” kazanımının gösterge açıklamasında “Coğrafi koşulların enstürümanlar üzerindeki etkisine yer verilmelidir.”).

Ayrıca, müzik çalışma grubunun diğer disiplinlere de kazanım ve gösterge olarak önerileri olmuştur (Örneğin görsel sanatlar dersi “G7.1.10. Sanatın tarihsel değişim sürecini görsel olarak betimler.” Görsel sanatlardaki akımları (sürrealizm, empresyonizm, kübizm, romantizm vb.) tarih şeridi üzerinde göstermesi istenebilir.” kazanımına “aynı dönemlere denk düşen müzik eserleri dinletilebilir.”).

Bilim, kültür ve sanat alanlarının içinde evreni algılamaya, duyumsamaya, bireysel dışa vurumlara, sorgulamaya, uygulamaya en elverişli olanıdır. Kültür unsuru olarak birleştirici olması ve millî hafızanın aktarımını sağlaması büyük rol üstlenmektedir.

3.4. ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Öğretmen, öğrencilerin etkinliklere aktif olarak katılmasını sağlamak için anlatım, soru-cevap, röportaj, münazara, araştırma-inceleme, oyun, drama, dans, yaparak-yaşayarak öğrenme, üretme, görev paylaşımı, sergileme gibi çeşitli öğretim tekniklerini kullanmalıdır. Dinleme, ritmik çalışmalar, doğaçlama yapma ve toplu söyleme gibi özel müzik öğretim teknikleri ile öğrencilerin müzik dersini sevmeleri ve dersin etkili bir şekilde işlenmesi için ayrı bir öneme sahiptir.

Öğretmen, bu öğretim tekniklerini ve öğrenme alanlarını esas alarak uygulamada aşağıdaki hususlara dikkat etmelidir:

- Öğrencilerin hazır bulunuşluklarını göz önünde bulundurarak bireysel ilgi ve becerilerini ön plana çıkaracak, öğrencileri dinamik ve enerjik kılacak etkinlikler planlanmalıdır.
- Çevre şartları da göz önünde bulundurularak öğrenme ortamlarının motive edici, ilgi ve merak uyandırıcı olmasına özen gösterilmelidir.
- Öğrencilerin araştırma-inceleme ve bilgiye ulaşmasında bilişim teknolojilerinden faydalanmaları hususuna dikkat edilmelidir. Ayrıca EBA gibi kaynaklar takip edilerek alana ilişkin materyaller ve önerilen müzik yazılımlarından yararlanmalarını sağlamaya özen gösterilmelidir.
- Kazanımlar, öğrenme-öğretme sürecinde planlanmış ve düzenlenmiş bilgi, beceri, tutum ve değerler olup öğrencilerin gelişim düzeyi göz önünde bulundurularak bütün sınıf düzeyinde sunulmuştur. Bu kazanımlar, sarmal bir yapıya sahip olup işleniş sırası, sınıf düzeyi ve öğrencilerin bireysel farklılıkları doğrultusunda disiplinler arası bağlantılar da kurularak öğretmen tarafından belirlenmelidir.
- Dersin işlenişinde belirli gün ve haftalarda, ilgili kazanımlarla gerekli ilişkilendirmeler yapılmalıdır.
- Bu derste teori amaç değil araçtır. Temel müzik eğitiminde hedeflenen, öğrencilere müzik zevki kazandırmak, öğrencilerin sanat ve estetik algılarını geliştirmektir. Bu husus tüm süreçlerde dikkate alınmalıdır.

- Öğrenme alanları içerikleri bakımından birbirleriyle tamamen iç içe olup sadece gerekli hallerde ayrılabilirler. Konuların işlenişinde birbiriyle ilişkili olan farklı öğrenme alanları ve kazanımları öğrencilerin gelişim düzeyleri ve bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak bir arada işlenmelidir. Dolayısıyla bir konu işlenişinde aynı sınıf seviyesindeki tüm öğrenme alanlarından kazanımlar bir arada kullanılabilir. Kazanımlar yeri geldikçe farklı kazanımlarla ilişkilendirme yapılarak tekrar verilebilir. Ayrıca aynı sınıf seviyesindeki diğer derslerle de uygun kazanımlarda disiplinler arası ilişkilendirmeler yapılmalıdır.
- Öğrencilerin eğitim öğretim sürecini bir bütün olarak tamamlamaları için müzik dersi işlenirken diğer dersler ile ilişkilendirmeler göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin sağlık ile ilgili şarkılarda hayat bilgisi, milli ve manevi değerleri yansıtan marşlarda sosyal bilgiler, nota süreleri ve değerleriyle ilgili konularda matematik, ritimle hareketlerde beden eğitimi ve spor dersi vb. ilişkilendirmeler yapılmalıdır.
- Program uygulanırken, öğrencilerin bütün değerleri kazanmasına özen gösterilmeli, tüm kazanımlar ilgili değerlerle eşleştirilmeli ve derler örtük program anlayışından hareketle işlenmelidir.
- Öğrencilerin her sınıf düzeyinde okul şarkıları, türkü, şarkı vb. söyleme etkinliklerinden dengeli olarak sekiz eser seslendirmeleri beklenir. Öğrencilere, öz müziğinden hareketle yakın çevreden uzağa doğru müzik bilgisi kazandırılmaya odaklanılmalıdır. Öğrenciler estetik bir bakış açısı geliştirebilmeleri için nitelikli eser ve örneklerle tanıştırılmalıdır. Dolayısı ile EBA gibi kaynaklar takip edilerek ilgili müzik dağarcığı eğitim öğretim sürecine dâhil edilmelidir.
- Sınır bilim ve müzik psikolojisi bilim dallarında yapılan güncel çalışmalar çalgı eğitiminin beynin farklı işlev gören bölgelerini geliştirdiğini ortaya çıkarmıştır. Çalgı eğitimi ile ilgili kurs, egzersiz vb. çalışmalara yönelik düzenlemeler, müzik dersi zümre toplantılarında alınan kararlar ile belirlenmelidir. Bu sebeple, ders kitaplarında çalgı eğitimi ile ilgili içerik beklenmemekle birlikte, çalgı eğitimi her sınıf düzeyinde öğrencilerin talep ve yetenekleri doğrultusunda dikkate alınmalı ve öğrencilere bu yönde uygun rehberlik yapılmalıdır.
- Öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun olacak kazanımlar için gerekli temel yaşam becerilerinin geliştirilmesine önem verilmeli ve etkinlikler bu anlayışla hazırlanmalıdır.
- Müziğin, erken yaşlardan başlayarak kültürel kimliğin oluşmasında ve hayatın her aşamasında etkin bir olgu olduğu gerçeğini unutmamak gerekir. Eğitimin en temel felsefesi olan yakından uzağa ilkesinden hareketle, Müzik Dersi Öğretim Programının bu ekseninde dikkate alınması gerekmektedir.
- Öğrencilerin müzik yoluyla estetik duyarlılıkların geliştirilmesi (dinleme, konuşma vb. etkinlikler) felsefesi ile edimsel müzik eğitimi (söyleme, doğaçlama, besteleme vb. etkinlikler) felsefesi dengeli bir şekilde eğitim öğretim sürecine yansıtılmalıdır.
- Müzik eğitiminde özellikle müziksel anlama ve müziksel becerilerin aktif öğrenme yoluyla kazandırılması üzerine yaygın olarak kullanılan Drama, Dalcroze, Orff, Kodaly, Suzuki, Kokas gibi yaklaşımlar ile geleneksel meşk eğitim ve öğretim yöntemleri dikkate alınmalıdır.
- Ölçme ve değerlendirmeye yönelik olarak öğrencinin bireysel ve grup çalışmaları dikkatle izlenmeli ve sınıf ortalamasına yönelik olarak değerlendirme ölçütleri hazırlanmalıdır. Ders ve etkinliklere katılım durumu göz önünde bulundurularak, yazılı ve sözlü sınavlar, proje ve sunumlar ile öğrenciler değerlendirilmelidir.

3.5. DERS KİTABI FORMA SAYILARI VE EBATLARI

Müzik dersi için her sınıf düzeyinde kitap forma sayıları ve kitap boyutları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Dersin Adı	En Fazla Forma Sayısı	Ebat
Müzik Dersi 5. Sınıf	5	19,5 x 27,5 cm
Müzik Dersi 6. Sınıf	7	19,5 x 27,5 cm
Müzik Dersi 7. Sınıf	8	19,5 x 27,5 cm
Müzik Dersi 8. Sınıf	9	19,5 x 27,5 cm

* En fazla forma sayıları yazılmıştır. Hazırlanacak Ders Kitabı daha az forma sayılarında da olabilir.

3.6. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÖĞRENME ALANLARI, KAZANIM VE SÜRE DAĞILIMI

		Dinleme Seslendirme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	TOPLAM
5. SINIF	Kazanım Sayısı	7	9	5	8	29
	Önerilen Süre	12	10	6	8	36
	Önerilen Sürenin Oranı	%33	%28	%17	%22	%100
6. SINIF	Kazanım Sayısı	8	7	8	8	31
	Önerilen Süre	12	8	8	8	36
	Önerilen Sürenin Oranı	%34	%22	%22	%22	%100
7. SINIF	Kazanım Sayısı	6	5	9	9	29
	Önerilen Süre	10	7	10	9	36
	Önerilen Sürenin Oranı	%28	%20	%28	%24	%100
8. SINIF	Kazanım Sayısı	9	4	8	9	21
	Önerilen Süre	14	5	8	9	36
	Önerilen Sürenin Oranı	%39	%14	%22	%25	%100

3.7. KAZANIMLARIN YAPISI

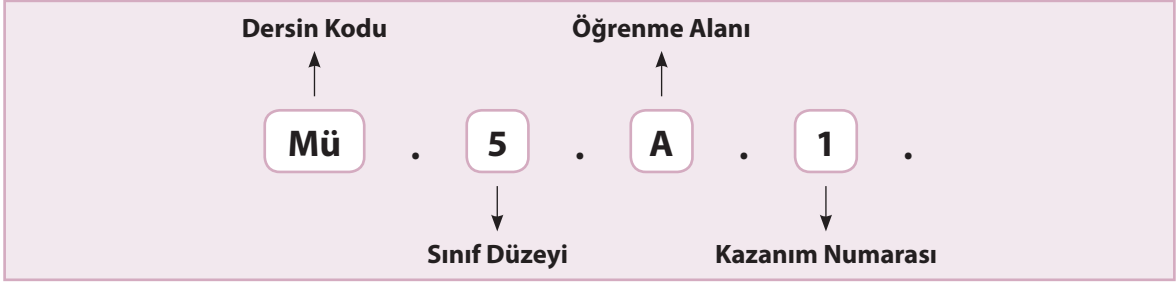
Müzik Dersi Öğretim Programında öğrenme alanı temelli yaklaşım esas alınmıştır. Programda her sınıf düzeyinde aşağıdaki dört öğrenme alanı yer almaktadır.

ÖĞRENME ALANLARI

- A. Dinleme-Seslendirme
- B. Müziksel Algı ve Beceri
- C. Müziksel Yaratıcılık
- D. Müzik Kültürü

Müzik Dersi Öğretim Programında yer alan kazanımlar öğrenme alanlarına göre numaralandırılmıştır.

Kazanımlar; ders kodu, sınıf düzeyi, öğrenme alanı, ve kazanım numarası olarak ifade edilmiş ve aşağıda şematik olarak gösterilmiştir.

5. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Mü.5.A. DİNLEME-SESLENDİRME

Mü.5.A.1. İstiklal Marşı'nı anlamına uygun söyler.

Öğrencilerin İstiklal Marşı'nı prozodi kurallarına (tonlama, vurgulama, zamanlama, duraklama vb.) uygun bir şekilde söylemeleri sağlanır.

Mü.5.A.2. Farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirir.

5/8'lik, 7/8'lik ve 9/8'lik aksak ölçüler / usuller kulaktan öğretilir ve el vuruşları yöntemiyle verilir.

Mü.5.A.3. Seslendirdiği müziklerde gürlük ve hız değişikliklerini uygular.

"Giderek yavaşlama" ve "giderek hızlanma" gibi hız değişiklikleri oyunlar ve hikâyelerle hissettirilir.

Mü.5.A.4. Türk müziğinin makamsal yapısını fark eder.

Hüseyni, hicaz ve rast makamlarına yönelik eserler dinletilerek makamları ayırt edebilmeleri sağlanır.

Mü.5.A.5. Türk müzik kültüründe kullanılan çalgılara ait örnek seslendirmeler dinler.

Geçmişte ve günümüzde kullanılan Türk müziği çalgıları gösterilerek dinletilir.

Mü.5.A.6. Kendi oluşturduğu ritim kalıbını seslendirir.

a) Öğrencilerin öğrendikleri ses ve sus değerlerini kullanarak oluşturdukları ritim kalıplarını dizik üzerinde yazarak seslendirmelerine ilişkin etkinlikler düzenlenir. Ritim denemeleri dizik üzerine yazılırken sol çizgisi kullanılır.

b) Ritim kalıpları yazılırken öğrenilen zaman belirteci, nota ve süre değerleri ile sınırlandırılır.

c) Öğrenciler ezgileri ses, beden perküsyonu veya ritim çalgıları vasıtasıyla seslendirmeleri sağlar.

Mü.5.A.7. Müzik çalışmalarını sergiler.

Öğrencilerin bireysel veya toplu olarak yaptıkları müzik çalışmalarını sergileyebilecekleri ortam oluşturulur.

Mü.5.B. MÜZİKSEL ALGI VE BECERİ

Mü.5.B.1. Sesin oluşumunu açıklar.

- Sesin oluşumunu titreşim, onu oluşturan etmenler (itme, çekme, vurma, üfleme vb.) ve içinde yayıldığı ortamlar açısından kavraması sağlanır.*
- Öğrencilerden sesin daha net duyulabilmesi için tiyatro ve konser salonlarında, sahnede ve seyirci kısmında sesin nasıl duyulduğuna dair neler yapıldığını araştırmaları istenir. Ulusal ve uluslararası salonların akustik donanımlarına ait araştırmalar yapması sağlanır. Bu konuda bir mekânda yapılabilecek düzenlemelerle ilgili basit materyaller kullanarak akustik modeller geliştirmeleri beklenir.*

Mü.5.B.2. Müziğin bilişim sistemlerine frekans olarak yansıdığını fark eder.

Notaların belirli bir frekans aralığında titreşen sesler olduğunun kavranması ve seslendirilen eserlerin grafik olarak ifade edilebilmesi sağlanır.

Mü.5.B.3. Müzikle ilgili araştırma ve çalışmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır.

- Öğrencilerin kendi çalışmalarını (beste, düzenleme vb.) bilgisayarlı müzik kayıt teknolojilerini kullanarak kaydetmesi sağlanır. Örneğin bireysel olarak veya grup oluşturarak, eser çalışmalarını, nota yazım programları ile notaya alma; müzik-ses düzenleme programları ile de kaydetme ve düzenleme etkinlikleri yapılır.*
- İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.*

Mü.5.B.4. Öğrendiği seslerin incelik ve kalınlık özelliklerini ayırt eder.

"Re-la" aralığındaki seslerden oluşan bir şarkıda notaların incelik-kalınlık özelliklerini anlamalarına yönelik oyunlar oynatılır (Örneğin "fa" sesi eksen olarak belirlenir ve bu sese göre daha ince olan "sol ve la" seslerini duyduklarında öğrencilerin ayağa kalkmaları, "fa" sesine göre daha kalın olan "re" ve "mi" seslerini duyduklarında ise oturmaları istenebilir.).

Mü.5.B.5. Öğrendiği seslerin uzunluk ve kısalık özelliklerini ayırt eder.

- Bu sınıf düzeyinde birlik, ikilik, dörtlük, sekizlik nota ve birlik, ikilik, dörtlük, sekizlik sus değerleri dizek üzerinde uygulamalı olarak kavratılmaya çalışılır. Sesler arasındaki ilişkiler matematiksel oyunlar şeklinde kartlara yazılarak oyunlaştırılır.*
- Ritim kartlarından örnekler dağıtılır ve çalınan ritme ait olan kartı elinde bulduran öğrenciden, kartın kendisinde olduğunu fark etmesi ve kartı havaya kaldırması istenir.*
- Sonraki aşamada ise öğrencilerden öğrendikleri sesler ve nota değerlerinden oluşan şarkıları seslendirmelerine yönelik etkinlikler düzenlenir.*
- Dörtlük ve sekizlik nota ve sus değerlerini kullanarak ritmik oyunlar oynanır, öğrencilerin ritmik kalıplar oluşturmaları ve dizek üzerinde yazmaları sağlanır.*

Mü.5.B.6. Müzikteki ses yüksekliklerini dizek üzerinde gösterir.

Öğrencilerin, Re-La aralığındaki notaları, dizek üzerinde ait oldukları yerlere yerleştirmesini sağlayacak etkinlikler yaptırılır.

Mü.5.B.7. Müziklerde farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder.

- a) Önce örnek bir şarkı veya türkü öğrenciler tarafından seslendirilir, sonra öğrenciler iki gruba ayrılır ve bu gruplara farklı çalgılar verilerek bölümlerin farklılıklarını çalgılarıyla belirlemeleri istenir.
- b) Müzikler iki bölümlü şarkı formunda olmalıdır.

Mü.5.B.8. Müziklerde temel hız ve gürlük basamaklarını uygulayarak ayırt eder.

Öğrencinin, orta hız ve orta gürlük terimlerin müzik dağarcığında bulunan eserleri seslendirirken uygulaması sağlanır.

Mü.5.B.9. Ses sistemlerinde kullanılan araçların özelliklerini tanıır.

- a) Düzenlenen etkinliklerde kullanılan mixer, hoparlör, kablo çeşitleri, mikrofon, ses kartı vb. ses sistemi araçları tanıtılır.
- b) Ses sistemi araçlarının işlevlerini anlaması sağlanmalı ve etkinliklerde öğrencilerin kullanması sağlanır.

Mü.5.C. MÜZİKSEL YARATICILIK

Mü.5.C.1. Farklı gruplarla ritim çalışmaları yapar.

Farklı ritim çalgılarından oluşan grupların birlikte ritim çalışması yapması sağlanır. Djebme, darbuka, Kastanyet, Cajon, Boomwhackers, zil vb. çalgılar kullanılarak oluşturulan grupların ritim çalışmalarında zihinsel rahatlama sağlanması amaçlanır.

Mü.5.C.2. Farklı ritmik yapıdaki müziklere uygun hareket eder.

Söz konusu ritmik yapı; 7/8 ve 9/8'lik aksak ölçüler ile sınırlandırılmalı ve bu usuller hissettirilerek verilir.

Mü.5.C.3. Müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür.

- a) Seçilecek müziklerde düzeye uygun iki bölümlü şarkı, türkü vb. formlara yer verilir.
- b) Müziğin anlatımına uygun hareketleri içeren oyunların üretilmesi sağlanır.

Mü.5.C.4. Dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.

Öğrencilerin dinledikleri müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini; yazılı, sözlü anlatım, resim, drama vb. yollarla veya bilişim teknolojilerinden yararlanarak ifade etmelerine ilişkin etkinlikler düzenlenir.

Mü.5.C.5. Çalgı yapım, bakım ve onarım aşamalarını temel düzeyde kavrar.

Çalgı yapım, bakım ve onarım aşamaları teknik ayrıntıya girilmeden görsel ve işitsel materyaller kullanılarak temel düzeyde tanıtılır.

Mü.5.D. MÜZİK KÜLTÜRÜ

Mü.5.D.1. İstiklal Marşı'nın tarihsel sürecini millî ve manevi değerlerle ilişkilendirir.

Mehmet Âkif Ersoy'un hayatından örneklerle vatan sevgisi, bayrak sevgisi gibi millî ve manevi değerlerin kazandırılmasına yönelik uygulamalar yaptırılır. Ayrıca İstiklal Marşı'nın bestecisi Osman Zeki Üngör'ün hayatından bahsedilir.

Mü.5.D.2. Atatürk'ün müziğe verdiği önemi araştırır.

Öğrencilerin müzikle ilgili araştırmalarında bilgisayar, İnternet ve kütüphanelerden yararlanabilmelerine ilişkin yönlendirmeler yapılır.

Mü.5.D.3. Müziğin oluşumu ve tarihsel gelişimini araştırır.

Öğrencilerin, milattan önce 6. yüzyıldan Barok Dönem'e kadar olan müzik tarihini ayrıntıya girmeden temel düzeyde araştırması sağlanır.

Mü.5.D.4. Yurdumuza ait müzik türlerinin kültürümüzün bir değeri ve zenginliği olduğunu fark eder.

- Geleneksel müziklerimizin kökeninden hareketle müziğimizin birleştirici ve bütünleştirici yönlerinin bulunduğu anlaşılması sağlanır.*
- Millî kültürümüze ait müzikler dinletilip halk dansları görselleri izlettilerilerek kültürümüzün yaşatılması konusunun önemini farketmesi sağlanır. Kültür coğrafyası kapsamında Türk kültürünün unsurlarına ve müziğin evrenselliğine vurgu yapılır.*

Mü.5.D.5. Âşıklar ile türkülerdeki söz öğelerini değerler bakımından inceler.

Karacaoğlu, Dadaloğlu, Pir Sultan Abdal, Aşık Veysel, Neşet Ertaş gibi halk ozanlarıyla, Âşık Şenlik ve Âşık Elesker gibi âşıkların türkülerinde yer alan söz öğelerinin anlaşılması ve analiz edilmesi sağlanır. Türküler ve coğrafya arasındaki ilişkiye değinilir.

Mü.5.D.6. Müzik yapılan ortamları inceler.

- Konser, dinleti, müzik alanı ile ilgili müzeler gibi ortamlara tematik gezi etkinlikleri düzenlenir.*
- Konser, temsil gibi sahne performansı sergilenen alanların prova ve konser öncesinde sahne arkası hazırlıklarının incelendiği etkinlikler düzenlenir.*
- Okul ortamına sanatçıların davet edildiği etkinlikler (söyleşi, dinleti, konser vb.) yapılmalıdır.*

Mü.5.D.7. Bireysel müzik arşivini oluşturur.

- Öğrencilerin kişisel beğenilerine yönelik müzik alanı ile ilgili edindikleri veya ürettikleri her türlü çalışmayı (eser ses kayıtları, nota yazıları vb.) sınıflandırıp çeşitli bilişim teknolojisi gereçlerinin (bilgisayar, çeşitli bellek birimleri vb.) desteğiyle gerek yazılı gerek sayısal (dijital) veri olarak bir müzik arşivi oluşturmaları sağlanır.*
- İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.*

Mü.5.D.8. Belirli gün ve haftalarla ilgili müzik etkinliklerine katılır.

- Millî, dinî ve manevi günler ile belirli gün ve haftalarda bu kazanıma yer verilir.*
- Öğrencilerin önemli gün ve haftalar dolayısıyla düzenlenecek Atatürk ile ilgili müzik etkinliklerine katılmaları için gerekli yönlendirmeler yapılır. Bu etkinliklerde öğrenciler, oluşturdukları özgün çalışmaları da sergileyebilirler.*
- Drama, müzikli oyun, kukla, Hacivat-Karagöz vb. halk oyunlarıyla yardımlaşma, iş birliği, çalışkanlık ve sabır değerleri kazandırılır.*
- Belirli gün ve haftanın içeriğine uygun olarak kendi müzik dağarcığından eserleri örneklemesi sağlanır.*

6. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Mü.6.A. DİNLEME-SESLENDİRME

Mü.6.A.1. İstiklal Marşı'nı birlikte söyler.

Öğrencilerin İstiklal Marşı'nı söylerken doğru tonlama ve vurgu yapmaları sağlanır.

Mü.6.A.2. Millî birlik ve beraberlik duygusunu güçlendiren marşlarımızı doğru söyler.

a) *Millî, dinî ve manevi günler ile belirli gün ve haftalarda bu kazanıma yer verilir.*

b) *Atatürk'ün müzik ve sanat ile ilgili sözleri vurgulanarak etkinliklere katılmaları için gerekli yönlendirmeler yapılır. Bu etkinliklerde öğrenciler, oluşturdukları özgün çalışmalarını da sergilenir.*

Mü.6.A.3. Öğrendiği notaları seslendirir.

a) *Öğrencilere kalın do-ince do aralığındaki notaları algılamaya yönelik seslendirme çalışmaları öğretmenin çalgı eşliği desteği ile yaptırılır.*

b) *Öğrencilerin öğrendiği notalardan oluşan düzeye uygun ezgileri solfej olarak okuması sağlanır.*

c) *Çeşitli oyun, yöntem ve tekniklerle uygulamalar zenginleştirilir.*

Mü.6.A.4. Farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir.

a) *Müzikler kulaktan öğretilmiş basit, bileşik ve aksak ölçülerle sınırlıdır.*

b) *Çeşitli oyun, yöntem ve tekniklerle ritmik okuma çalışmaları yaptırılır.*

Mü.6.A.5. Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular.

a) *Öğrencilerin dağarcıklarındaki ezgilerden, seviyelerine uygun olanları seslendirmelerine yönelik etkinlikler düzenlenir.*

b) *Öğrenilen değişik hız ve gürlük basamaklarının müziksel anlatımdaki yeri ve önemi vurgulanır.*

c) *Öğrencilerin hız ve gürlük basamaklarını birlikte seslendirebilecekleri etkinlikler düzenlenir.*

Mü.6.A.6. Türk müziğinin makamsal bir yapıda olduğunu fark eder.

Nihavent ve Nikriz makamlarına yönelik eserler dinletilerek makamları ayırt edebilmeleri sağlanır.

Mü.6.A.7. Türk müzik kültüründe kullanılan çalgıları türlerine göre ayırt eder.

Öğrencilerin geçmişte ve günümüzde kullanılan Türk müziği çalgılarını yaylı, telli, mızraplı, tuşlu, üfleli, vurmali olarak ayırt etmesi sağlanır.

Mü.6.A.8. Müzik çalışmalarını sergiler.

Öğrencilerin müzikle ilgili eser ve edimlerini sunabilecekleri ortamlar oluşturulur.

Mü.6.B. MÜZİKSEL ALGI VE BECERİ

Mü.6.B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.

16'lık ve 32'lik nota ve sus değerlerini tanımaları ve eserleri seslendirirken kullanmaları sağlanır (Tekerleme, sayısmaca ve ritmik oyunlar gibi).

Mü.6.B.2. Müzikte ritmik yapıyı anlamak üzere ritim çalışmaları yapar.

Öğrencilerin iki veya daha fazla gruba ayrılarak ritmik kanonlar yapması sağlanır.

Mü.6.B.3. İnsan sesinin oluşumunu kavrar.

a) *Ses ve solunum organları tanıtarak bu organların ses kaynakları ve sesin üretimini sağlayan organlar olduğu vurgulanır.*

b) *Ses ile işitme arasındaki ilişkinin görseller izletilerek fark edilmesi sağlanır.*

c) *Sesin oluşumunda nefes desteğinin etkisine dair deneyler yapılır (mum deneyi, balon deneyi).*

ç) *Tulum, akordeon gibi enstrümanların çalışma prensibi ile şarkı söylerken kullanılan nefes üretimi arasında bağlantı kurularak nefes desteği örneklendirilir.*

Mü.6.B.4. Ergenlik dönemi ses değişim özelliklerini fark eder.

Rehberlik ve fen bilgisi öğretmenleri ile birlikte ergenlik dönemine ilişkin genel bilgilendirme yapılarak öğrencilerin bu dönemde ses mutasyonlarına ait sorunlarını tespit etmek üzere anket çalışması yapılır. Sesin fizyolojisine ve muayenesine ilişkin görseller izletilerek ses hastalıklarından korunulması için öğrenciler bilgilendirilir.

Mü.6.B.5. Müzik ve matematik arasındaki ilişkiyi inceler.

Perde, tını, aralıklar, Pisagor koması, beşli zinciri, eşit düzenli sistem vb. kavramlardan yola çıkarak müzik ve matematik arasındaki ilişkiden bahsedilir. Görsel ve işitsel materyaller ile örnekler verilir. Öğrencilerin bu kavramlar hakkında araştırma yaparak sınıf ortamında sunum yapması sağlanır.

Mü.6.B.6. Çalgı türlerini ve topluluklarını ayırt eder.

Türk müziği, Türk Dünyası ve Batı müziği çalgı türleri ve topluluklarına dair örnekler dinletilerek öğrencinin eserde yer alan çalgıları ayırdetmesi sağlanır.

Mü.6.B.7. Duyguların dışı vurumunda ve yönlendirilmesinde müziğin etkisini değerlendirir.

a) *Alışveriş merkezleri, çizgi filmler, reklamlar gibi günlük yaşamda karşılaşılan müziklerin duyguları nasıl etkilediğine dair incelemelerin yapılması sağlanır.*

b) *Reklam müziklerinde kültürel içeriklerin yer aldığına dair farkındalık sağlanır. Reklam müziklerinin ürünlerin markalaşması ve toplumda marka tutkunluğu oluşturmaya yönelik etkilerini fark etmesi sağlanır.*

Mü.6.C. MÜZİKSEL YARATICILIK

Mü.6.C.1. Dinletilen müzik türleriyle ilgili duygu ve düşüncelerini farklı şekillerde ifade eder.

Öğrencilerden, dinletilen farklı türlerdeki müzikler ile ilgili düşüncelerini özgün anlatım yollarıyla (resim, öykü ve şiir vb.) ifade etmeleri istenir.

Mü.6.C.2. Farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür.

Basit ve aksak ölçüler verilir.

Mü.6.C.3. Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder.

a) *Öğrencilerin, ezgilere düzeyine uygun ritim kalıplarıyla çeşitli şekillerde (parmak şıklatma, el vurma, vücut perküsyonu, ritim çalgıları vb.) eşlik etmesi sağlanır.*

b) *Öğrendiği süre değerleri, zaman belirteçleri ve usullerle sınırlıdır.*

Mü.6.C.4. Müzik eşliğinde sergilenen dans çeşitlerine eşlik eder.

Öğrencilerin dans çeşitlerini tanınması amacıyla Flamenko, Vals, Salsa, Tango, Swing, Modern dans vb. örneklerin görselleri izlettirilerek eşlik etmeleri sağlanır.

Mü.6.C.5. Yöresel müziklere halk dansları ile eşlik eder.

Öğrencilerin yöresel müziklere düzeye uygun halk dansları hareketleriyle eşlik etmesi sağlanır.

Mü.6.C.6. Özgün bir çalgı tasarlar.

Öğrencinin hayalinde oluşturduğu çalgıyı görsel olarak tasarlaması sağlanır.

Mü.6.C.7. Oluşturduğu ezgileri seslendirir.

Ezgi denemeleri; öğrenilen zaman belirteçleri ve süre değerleri ile sınırlıdır.

Mü.6.C.8. Müzikle ilgili araştırma ve çalışmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır.

a) *Öğrenciler kendi çalışmalarını (beste, düzenleme vb.) bilgisayarlı müzik kayıt teknolojilerini kullanarak kaydeder. Örneğin bireysel olarak veya grup oluşturarak, çalışmalarını nota yazım programları ile notaya alma; müzik-ses düzenleme programları ile de kaydetme ve düzenleme etkinlikleri yapmaları sağlanır.*

b) *İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.*

Mü.6.D. MÜZİK KÜLTÜRÜ

Mü.6.D.1. Müziğin oluşumu ve tarihsel gelişimini araştırır.

Öğrencilerin, Barok Dönem'den Romantik Dönem'in sonuna kadar olan müzik tarihini ayrıntıya girmeden temel düzeyde araştırması sağlanır.

Mü.6.D.2. Türk müziği kültürünü tanıır.

Türk müziği kültürüne felsefesi ve eserleriyle katkıda bulunmuş; Dede Efendi, Tanbûrî Cemil Bey, Âşık Veysel gibi şahsiyetlerin hayat hikâyeleri vurgulanır.

Mü.6.D.3. Yurdumuza ait başlıca müzik türlerini ayırt eder.

Türk halk müziği, Türk sanat müziği, dinî müzik, mehter müziği ve çok sesli Türk müziklerden seçkin örnekler (Örneğin Muharrem Ertaş, Neşet Ertaş, Tanbûrî Cemil Bey, Çekiç Ali, Zeki Müren, Suna Kan gibi önemli müzisyenler tarafından icra edilen eserler) öğrencilerin ses sınırlarına ve sınıf düzeyine uygun olarak verilir.

Mü.6.D.4. Atatürk'ün müzikle ilgili temel görüşlerini araştırır.

- a) Atatürk'ün müzikle ilgili görüşlerini anlamak için Türk müziğinin gelişimi ile ilgili sözlerden yola çıkılır. Örneğin öğrencilerin Atatürk'ün "Ulusun ince duygularını düşüncelerini anlatan, yüksek deyişlerini, söyleyişlerini toplamak, onları genel musiki kurallarına göre işlemek gerekir, ancak Türk ulusal musikisi böyle yükselebilir, evrensel musiki de yerini alabilir." vb. sözlerinden yola çıkılarak müziğe ilişkin görüşlerini tanımları sağlanır.
- b) Öğrencilerin müzikle ilgili araştırmalarında bilgisayar, İnternet ve kütüphanelerden yararlanabilmelerine ilişkin yönlendirmeler yapılır.

Mü.6.D.5. Atatürk'ün sevdiği türkü ve şarkıları tanır.

Eserler "Kırmızı Gülün Harı Var", "Vardar Ovası", "Estergon Kalâ'sı" gibi Atatürk'ün sevdiği türkü ve şarkılardan seçilir.

Mü.6.D.6. Müzik üzerine söylenmiş sözlerden çıkarım yapar.

Farabi, İttri, Dede Efendi, Atatürk, Beethoven, Tolstoy, Schumann, Einstein, Aristo, Eflatun, Mimar Sinan, Chaplin, Roussou gibi düşünürlerin müzik ile ilgili fikirlerini derlemesi, araştırması ve anlamasına yönelik çalışmalar yapması sağlanır. Wagner gibi bestecilerin Schopenhauer ve Nietzsche gibi filozofları nasıl etkilediğine değinilir.

Mü.6.D.7. Dinlediği çeşitli türdeki müziklerden arşiv oluşturur.

- a) Öğrencilerin müzik alanı ile ilgili edindikleri veya ürettikleri her türlü çalışmayı (eser ses kayıtları, nota yazıları vb.) sınıflandırıp çeşitli bilişim teknolojisi gereçlerinin (bilgisayar, çeşitli bellek birimleri vb.) desteğiyle gerek yazılı gerek sayısal (dijital) veri olarak bireysel ve ortak bir müzik arşivi oluşturmaları sağlanır.
- b) İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.

Mü.6.D.8. Müzik yapılan ortamları inceler.

- a) Konser, dinleti, müzik alanı ile ilgili müzeler gibi ortamlara tematik gezi etkinlikleri düzenlenir.
- b) Konser, temsil gibi sahne performansı sergilenen alanların prova ve konser öncesinde sahne arkası hazırlıklarının incelendiği etkinlikler düzenlenir.
- c) Okul ortamına sanatçıların davet edildiği etkinlikler (söyleşi, dinleti, konser vb) yapılır.

7. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Mü.7.A. DİNLEME-SESLENDİRME

Mü.7.A.1. İstiklal Marşı'nı doğru söyler.

Öğrencilerin İstiklal Marşı'nı hız ve gürlük basamaklarına uygun olarak söylemeleri sağlanır.

Mü.7.A.2. Millî birlik ve beraberlik duygusunu güçlendiren marşlarımızı doğru söyler.

- a) Millî, dinî ve manevi günler ile belirli gün ve haftalarda bu kazanıma yer verilir.
- b) Marşların, tarihi önemi üzerinde durularak örnek eserler dinletilir. Öğrenci düzeyine uygun olan marşlar seslendirilir.

Mü.7.A.3. Müzikte hız ve gürlük basamaklarını uygular.

- a) Hız ve gürlük basamaklarının ön planda bulunduğu eser örnekleri dinletilir.
- b) Öğrencilerin dağarcığındaki ezgilerde hız ve gürlük basamaklarının tanıtılmasına yönelik birlikte veya bireysel seslendirmeler yapılır.
- c) Hız ve gürlük basamaklarının seyirlik oyun ve halk dansları örnekleri (hasat, galuç, halay, zeybek, horon vb.) aracılığıyla pekiştirilmesi sağlanır.
- ç) Öğrenilen değişik hız ve gürlük basamaklarının müziksel anlatımdaki yeri ve önemi vurgulanır.

Mü.7.A.4. Türk müziğinin makamsal bir yapıda olduğunu fark eder.

Segâh ve Hüzam makamlarına yönelik eserler dinletilerek makamları ayırt edebilmeleri sağlanır. Segâh makamına örnek olabilecek eserlerden Türk Sanat Müziği (Şarkı, Saz Semaisi, Peşrev, Longa, Taksim vb.) ve Türk Halk Müziği (Türkü, Bozlak, Ağıt, Hoyrat, Deyiş, Nefes, Halay, Zeybek, Horon, Gurbet Havaları vb.) ve Türk Dinî Müziği (İlahi, Mevlid, Kaside, Nefes, Na't, Ayin, Dua vb. formlardan Tekbir, Salât-ı Ümmiye (İtrî) gibi eserler) öğrencilere dinletilerek kavratılmasına yönelik çalışmalar yapılır.

Mü.7.A.5. Yurdumuza ait müzik türlerinden eserler seslendirir.

Türk halk müziği, Türk sanat müziği, dinî müzik, mehter müziği, çok sesli Türk müziği ve Türk popüler müziğinden örnekler dinletilerek sınıf düzeyine ve ses sınırlarına uygun olan eserler seslendirilir.

Mü.7.A.6. Müzik çalışmalarını sergiler.

Öğrencilerin müzikle ilgili eser ve edinimlerini sunabilecekleri ortamlar oluşturulur.

Mü.7.B. MÜZİKSEL ALGI VE BECERİ

Mü.7.B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.

Ses değişim dönemi dikkate alınarak kalın la, kalın si, ince re, ince mi notaları; çoğaltma noktası, tekrar işaretleri (senyö, da capo) ve 7/8'lik aksak ölçü / usul verilir.

Mü.7.B.2. Müzikte dizileri tanır.

Tonal dizilerden do majör, la minör dizileri, makamsal dizilerden de Çargah ve Buselik makam dizileri anlatılır. Söz konusu diziler kuramsal boyutta tonalitenin, seyir özellikleri bakımından makamın ayrıntılarına girilmeden sadece dizi olarak ve hissetmeye yönelik verilir.

Mü.7.B.3. İnsan sesi ve ses topluluklarını ayırt eder.

Kadın (alto, mezzo soprano, soprano), erkek (bas, bariton, tenor) ve çocuk sesleri açıklanarak ve bu seslerden oluşan topluluklar tanıtılır.

Mü.7.B.4. Düzeyine uygun eserlerde nota takibi yapar.

Öğrencilerin, seviyelerine uygun eserleri dinlerken, eserin notasını takip ederek, çalgıların giriş çıkış zamanları ve melodi çizgisi gibi yapıları fark etmesi sağlanır.

Mü.7.B.5. Duyguların dışı vurumunda ve yönlendirilmesinde müziğin etkisini değerlendirir.

Öğrencinin, herhangi bir ürünün tanıtımına yönelik reklam müziği seçmesi sağlanır.

Mü.7.C. MÜZİKSEL YARATICILIK

Mü.7.C.1. Müziklere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder.

- Öğrencilerin, öğrendikleri veya oluşturdukları ritim kalıplarını referans alarak müziklere doğaçlama yoluyla eşlik etmeleri sağlanır.*
- Öğrenciler, örneğin dört gruba ayrılır ve her gruptan öğrendikleri usul ve nota sürelerini kullanarak bir motiflik ritim kalıpları oluşturmaları istenir. Farklı ve tekrarlanan motiflerden oluşan ritim kalıpları oluşturulur. Ayrıca bu ritim kalıpları ile öğrencilerin farklı formlar oluşturmaları da sağlanır.*
- Ritim kalıbı oluşturulurken; $m_1 + m_2 + m_1 + m_3 + m_1$ motifsel dizilimi dikkate alınabilir. ($m = \text{motif}$).*

Mü.7.C.2. Tasarladığı özgün çalgıyı yapar.

Öğrencilerin tasarladıkları çalgıları sınıf ortamında yapmaları sağlanır.

Mü.7.C.3. Yaptığı özgün çalgı ile oluşturduğu ezgileri seslendirir.

- Oluşturulacak ezgiler öğrenilen zaman belirteci, dizisi, süresi ve küçük şarkı formları ile sınırlıdır.*
- Öğrencilerin oluşturdukları ezgileri bireysel veya toplu olarak, yaptıkları çalgılarla seslendirmeleri sağlanır.*

Mü.7.C.4. Müzik toplulukları oluşturur.

Öğrencilerin müzik toplulukları oluşturması için gerekli yönlendirmeler yapılır ve toplulukların çalışmalarını sunmaları için etkinlikler düzenlenir.

Mü.7.C.5. Dinlediği farklı türdeki müziklerle duygu ve düşüncelerini ilişkilendirir.

Türk halk müziği, Türk sanat müziği, popüler müzik, dinî müzik, mehter müziği ve çok sesli Türk müziklerinden örnekler verilir. Öğrencilerin duygu ve düşüncelerini yazılı ve sözlü olarak ifade edebilmesi sağlanır.

Mü.7.C.6. Türkülerin öykülerini canlandırır.

Öğrencilerden türkülerin gerçek öykülerini araştırmaları ve bu öyküleri drama vb. yöntemlerle sunmaları istenir.

Mü.7.C.7. Çalgı yapım, bakım ve onarım süreçlerine katkı sağlayabilecek proje fikirleri üretir.

Çalgıların yapım, bakım, onarım ve icra etme süreçlerinde tespit edilen sorunlar öğrencilere tanıtılarak bu sorunlara çözüm bulmasına ilişkin proje üretmeleri sağlanır. Coğrafi koşulların enstrümanlar üzerindeki etkisine yer verilir.

Mü.7.C.8. Müzik yazısı sistemlerini tanıır.

Görseller kullanılarak MÖ. 6 ve MS. 21. yüzyıllar arasında kullanılmış müzik yazısı sistemleri hakkında bilgi edinmeleri sağlanır.

Mü.7.C.9. Müzikle ilgili araştırma ve çalışmalarında bilişim teknolojilerini kullanır.

- a) Öğrencilerin kendi yarattıkları çalışmalarını (beste, düzenleme vb.) bilgisayarlı müzik kayıt teknolojilerini kullanarak kayıt altına almaları sağlanır. Örneğin öğrenciler bireysel olarak veya grup oluşturarak, eser ve çalışmalarını, nota yazım programları ile notaya alma; müzik ve ses düzenleme programları ile de kaydetme ve düzenleme etkinlikleri yapılır.
- b) İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.

Mü.7.D. MÜZİK KÜLTÜRÜ

Mü.7.D.1. Atatürk'ün müziğin geliştirilmesine verdiği önemi açıklar.

Konunun anlaşılmasına yönelik etkinlikler düzenlenir. Örneğin konuyla ilgili olarak Atatürk'ün anılarından alınmış bölümler canlandırılır. Cumhuriyet'in ilanından sonra müzik alanında yapılan çalışmalar vurgulanır.

Mü.7.D.2. Müziğin oluşumu ve tarihsel gelişimini araştırır.

Öğrencilerin, Romantik Dönem'den günümüze kadar olan müzik tarihini ayrıntıya girmeden temel düzeyde araştırması sağlanır.

Mü.7.D.3. Bestecilerin doğadan esinlenerek oluşturduğu eserleri araştırır.

Dört Mevsim, Kuğu Gölü Balesi, Hayvanlar Karnavalı, Arıların Vızıltısı gibi eserler dinletilerek öğrencilerin doğa seslerini yer aldığı eserleri araştırması, sınıf ortamında sunması sağlanır. İnsan doğa etkileşimine vurgu yapılır.

Mü.7.D.4. Dünya müziklerini tanır.

- a) Uzak Doğu, Hint, Arap, İran, Balkan, Kafkas, Latin vb. farklı kültürlere ait müziklerden seçkin örneklerin yer aldığı dinleti etkinlikleri düzenlenir.
- b) Klasik Batı, caz, pop vb. müzikler üzerinde durulmalı ve bu müziklerin doğuşu, genel özellikleri hakkında öğrencilere bilgiler verilir.
- c) Dünyadaki farklı kültürlere ve bu kültürlerin unsurlarına vurgu yapılır.

Mü.7.D.5. Müzik arşivi oluşturur.

- a) Öğrencilerin müzik alanı ile ilgili edindikleri veya ürettikleri her türlü çalışmayı (eser ses kayıtları, nota yazıları vb.) sınıflandırıp çeşitli bilişim teknolojisi gereçlerinin (bilgisayar, çeşitli bellek birimleri vb.) desteğiyle gerek yazılı gerek sayısal (dijital) veri olarak bir müzik arşivini geliştirmeleri sağlanır.
- b) İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.

Mü.7.D.6. Dinlediği uluslararası müzikleri türlerine göre ayırt eder.

Dinlediği farklı türdeki uluslararası müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade etmesi sağlanır. Coğrafi koşulların farklı kültürlere ait müzikler üzerindeki etkisine yer verilir.

Mü.7.D.7. Türkülerin öykülerini araştırır.

- Farklı bölgelere ait türkülerimizden (Çanakkale Türküsü vb.) örnekler verilir.*
- Öğrencilerin müzikle ilgili araştırmalarında bilgisayar, İnternet, kütüphane vb. kaynaklardan yararlanmalarına ilişkin yönlendirmeler yapılır.*
- Türküler ve coğrafya arasındaki ilişkiye değinilir.*

Mü.7.D.8. Türk müziği kültürünü tanır.

Türk müziği kültürüne felsefesi ve eserleriyle katkıda bulunmuş; Hacı Bektâş-ı Velî, Yûnus Emre, Mevlânâ, Koroğlu, Karacaoğlan, Abdulkadir-i Merâgî, Fuzûlî, Pîr Sultan Abdal, Ali Ufkî Bey, Âşık Veysel, Dâvud Sulari, Erzurumlu İbrahim Hakkı, Niyaz-i Mısri, Ruhsati, Ercişli Emrah, Seyrani, Neşet Ertaş gibi şahsiyetler vurgulanır.

Mü.7.D.9. Müzik yapılan ortamları inceler.

- Konser, dinleti, müzik alanı ile ilgili müzeler gibi ortamlara tematik gezi etkinlikleri düzenlenir.*
- Konser, temsil gibi sahne performansı sergilenen alanların prova ve konser öncesinde sahne arkası hazırlıklarının incelendiği etkinlikler düzenlenir.*
- Okul ortamına sanatçıların davet edildiği etkinlikler (söyleşi, dinleti, konser vb.) yapılır.*

8. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Mü.8.A. DİNLEME-SESLENDİRME

Mü.8.A.1. İstiklal Marşı'nı doğru söyler.

İstiklal Marşı ile ilgili yapılmış diğer besteler dinletilerek İstiklal Marşı'nın kabul edilmesinin önemi vurgulanır. İstiklal Marşı'nı yönetme çalışmalarında bilişim teknolojisi araçlarından yararlanılarak öğrencinin İstiklal Marşı yönetimini takip etmesi ve anlaması sağlanır.

Mü.8.A.2. Toplum hayatımızda önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler.

- Millî birlik ve beraberlik duygusunu güçlendiren marşlarımız verilir.*
- Millî bayramlar (29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı vb.) ve 10 Kasım Atatürk'ü anma günü ile ilgili etkinliklere yer verilir.*

Mü.8.A.3. Türk topluluklarının müzik kültürlerinden uygun örnekleri dinler.

Türk Dünyası topluluklarına ait müzik örnekleri dinletilir.

Mü.8.A.4. Türk müziğinin makamsal bir yapıda olduğunu fark eder.

Türk müziğinin temel dokusu göz önünde bulundurularak öğrencilerin eviç (misket) makamını ayırt edebilmelerine yönelik dinleti (türkü, şarkı, alıştırma vb.) çalışmaları yapılmalıdır. Her çalışmada sınıf düzeyinde istenen makamlara yönelik söyleme etkinlikleri ile desteklenerek öğrencilerde makamsal farkındalık sağlanır. Ayrıca örnek olabilecek eserlerden Türk Sanat Müziği (Şarkı, Saz Semaisi, Peşrev, Longa, Taksim vb.) ve Türk Halk Müziği (Türkü, Bozlak, Ağır, Hoyrat, Deyiş, Nefes, Halay, Zeybek, Horon, Gurbet Havaları vb.) ve Türk Dinî Müziği (İlahi, Mevlid, Kaside, Nefes, Na't, Ayin, Dua vb.) öğrencilere dinletilerek kavratılmasına yönelik çalışmalar yapılır.

Mü.8.A.5. Yurdumuza ait müzik türlerinden eserler seslendirir.

Türk halk müziği, Türk sanat müziği, dinî müzik, mehter müziği, çok sesli Türk müziği ve Türk popüler müziğinden örnekler dinletilerek sınıf düzeyine ve ses sınırlarına uygun olan eserler seslendirilir.

Mü.8.A.6. Müzik eserlerini hız belirteci (metronom) kullanarak uygun hızlarda seslendirir.

a) Müzik eserini hız belirtecine göre seslendirilir.

b) Hız belirteci yardımıyla müzik eserlerini farklı hızlarda seslendirilir.

c) Hız belirtecini eser ve alıştırma (etüt) çalışmalarında etkin olarak kullanılır.

Mü.8.A.7. Türk kültürüne ait müzikleri dinler.

Türk müziği kültürüne felsefesi ve eserleriyle katkıda bulunmuş; İtrî, Yesârî Âsım Arsoy, Safiye Ayla, Vecihe Daryal, Ziya Taşkent, Bekir Sıtkı Sezgin, Cinuçen Tanrıkorur, Neşet Ertaş, Talip Özkan, Yılmaz İpek, Özyay Gönülüm gibi şahsiyetlerden eserler dinletilir.

Mü.8.A.8. Türk müziğinde aynı eseri farklı yorumlayan icracıları dinler.

Farklı çalgı ve solist icracıları tarafından seslendirilen eserlerin müzikte farklı duygular oluşturduğu üzerinde durulur.

Mü.8.A.9. Müzik çalışmalarını sergiler.

Öğrencilerin müzikle ilgili eser ve edinimlerini sunabilecekleri ortamlar oluşturulur.

Mü.8.B. MÜZİKSEL ALGI VE BECERİ

Mü.8.B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.

Senkop, 9/8'lik aksak ölçüler / usuller verilir.

Mü.8.B.2. Müzikte dizileri tanıır.

Tonal dizilerden tek diyezli ve tek bemollü diziler, makamsal dizilerden de kürdi ve rast makam dizileri verilir. Söz konusu diziler kuramsal boyutta tonalitenin, seyir özellikleri bakımından makamın ayrıntılarına girilmeden sadece dizi olarak ve hissetmeye yönelik aktarılır. İlgili diziler belirtilen tonal ve makamsal dizilerle sınırlandırılarak, öğrenci ses sınırlarına ve düzeylerine uygun hem şarkı hem de türkülerin dinletilmesi ve seslendirilmesi sağlanır.

Mü.8.B.3. Farklı akustik ortamların ses ve performans üzerindeki etkisini inceler.

Amfityatro, sınıf, açık hava, kayıt stüdyosu vb. yalıtımlı-yalıtımsız ortamların akustik yapısının, sahnelenen / seslendirilen müzik etkinliklerinde sergilenen performansın kalitesine olan etkisini fark edeceği etkinlikler düzenlenir (konser gezisi gibi).

Mü.8.B.4. Dijital nota yazım programlarını temel müzik bilgisi düzeyinde kullanır.

Bilişim teknolojilerinde nota yazım programları desteğiyle temel düzeyde müzik öğelerini yazabilmesi sağlanır.

Mü.8.C. MÜZİKSEL YARATICILIK

Mü.8.C.1. Şarkı ve Türkülerin öykülerini canlandırır.

Yaşadığı çevredeki kültürel zenginlikleri, müziğin birleştirici etkisini kullanarak tanınması ve öğrencilerin araştırmacı kişiliklerinin ortaya çıkarılması sağlanır.

Mü.8.C.2. Farklı ve tekrarlanan bölümlerden oluşan ritim kalıpları oluşturur.

- a) Öğrencilerin bildikleri müzikler için basit ritim eşlikleri yazmaları sağlanır.
- b) Müziklerde düzeye uygun üç bölümlü şarkı, türkü vb. müzik biçimlerine yer verilir.

Mü.8.C.3. Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.

- a) Ezgi denemeleri; öğrenilen dizi, zaman belirteçleri ve süre değerleri ile sınırlıdır.
- b) Öğrencilerin oluşturdukları ezgileri bireysel veya toplu olarak seslendirmeleri sağlanır.

Mü.8.C.4. Toplumsal yaşamda müziğin tanıtımına ilişkin projeler üretir.

Sokak, cadde, park gibi halka açık alanlarda müziğe dair temel işaretler ve semboller, çalgı ve seslendirmelerin halka tanıtımına ilişkin projeler üretilmesi ve etkinlikler düzenlenmesi sağlanır.

Mü.8.C.5. Müzik yazısına (nota) ilişkin yenilikçi projeler üretir.

Geçmişten günümüze gelmiş müzik yazılarından bahsedilerek öğrencilerin farklı seçenekler üzerine projeler üretmeleri sağlanır.

Mü.8.C.6. Müzikle ilgili araştırma ve çalışmalarında bilişim teknolojilerini kullanır.

- a) Öğrencilerin kendi yarattıkları çalışmalarını (beste, düzenleme vb.) bilgisayarlı müzik kayıt teknolojilerini kullanarak kayıt altına almaları sağlanır. Örneğin öğrenciler bireysel olarak veya grup oluşturarak eser ve çalışmalarını, nota yazım programları ile notaya alma; müzik ve ses düzenleme programları ile de kaydetme ve düzenleme etkinlikleri yaptırılır.
- b) İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.
- c) Bilişim teknolojilerini kullanarak müzik eğitimine yönelik projeler üretilmesi sağlanır (Mobil Learning, telefon uygulamaları, bilgisayar oyunu yazılımları gibi).

Mü.8.C.7. Müzik toplulukları oluşturur.

Öğrencilerin müzik toplulukları (Halk müziği, pop, rock, acapella vb) oluşturması için gerekli yönlendirmeler yapılır ve toplulukların çalışmalarını sunmaları için etkinlikler düzenlenir.

Mü.8.C.8. Sergileyeceği müzik etkinliğinin tanıtımına yönelik çalışmalar yapar.

Reklam videoları veya afişler hazırlaması sağlanır.

Mü.8.D. MÜZİK KÜLTÜRÜ

Mü.8.D.1. Türk müziği biçimlerini tanıır.

Mevlevî ayini, peşrev, saz semaisi, longa, kırık hava, uzun hava, şarkı, ilahi, nefes, deyiş vb. müzik biçimleri (formları) dinletiler yoluyla tanıtılır.

Mü.8.D.2. Mahallî sanatçıları araştırır.

Öğrencilere, mahalli sanatçılara dair araştırmalar yaptırılmalı ve sınıfta sunmaları sağlanır.

Mü.8.D.3. Ulusal ve uluslararası müzik festivallerini tanır.

- a) *Ülkemizde düzenlenmiş ve halen devam eden yerel ve uluslararası müzik festivallerini bilmesi sağlanır (İstanbul Uluslararası Caz Festivali, İzmir Uluslararası Caz Festivali vb.).*
- b) *Katılım sayısına göre dünyada düzenlenen en geniş kapsamlı müzik festivallerini tanıtılır (ABD Breeden Festival katılımcı sayısı 150 milyon, Danimarka Roskilde Festival katılımcı sayısı 110 milyon, Japonya Fuji Rock Festivali katılımcı sayısı 40 milyon vb.). Festival ve konserlerin ülkelerin kültürel etkileşimindeki rolüne değinilmelidir. Festival ve konserlerin turizme katkısına yer verilir.*

Mü.8.D.4. Müziğin diğer sanatlarla ilişkisini inceler.

Müziğin diğer sanat dalları (edebiyat, tiyatro, sinema, halk dansları, opera, bale, resim vb.) ile ilişkisi vurgulanır. Şiir, hikâye, destan vb. türlerden yola çıkılarak veya esinlenilerek bestelenmiş müzik eserlerinden örnekler dinletilir.

Mü.8.D.5. Bilimsel açıdan müzik kültürü birikiminin kayıt altına alma ve arşivleme yöntemlerini inceler.

- a) *Öğrencinin, müzik kültürüne ait türküler derlemele çalışmalarının nasıl yapıldığına yönelik araştırma yapması ve farkındalığı sağlanır.*
- b) *Besteci, yorumcu, müzikolog ve etnomüzikologların arşivlerden nasıl faydalandığına yönelik farkındalık oluşması sağlanır.*

Mü.8.D.6. Atatürk'ün güzel sanatlar içinde müziğe verdiği önemi açıklar.

Öğrencilerin, Atatürk'ün müzik sanatı için fikirlerini araştırarak önemini açıklaması sağlanır.

Mü.8.D.7. Müzik terapi tekniğinin kullanım alanlarını araştırır.

Müziğin tüm canlılar üzerindeki etkisi ve makamların müzikle tedavi amacıyla kullanıldığı vurgulanır.

Mü.8.D.8. Sanat, sanatçı ve sanat eseri kavramlarını açıklar.

Öğrencinin sanat, sanatçı, sanat eseri, müzik ve estetik kavramlarını nitelikleri açısından eleştirel düşünme sürecinden geçirerek değerlendirmesi ve tartışması hedeflenir.

Mü.8.D.9. Müzik alanına ait ana ve yan meslekleri tanır.

- a) *Müzik alanı ile ilgili ana meslekler (besteci, yorumcu, orkestra-koro şefliği, eğitimci, film ve oyun müziği besteciliği, solist, korist, vb.) ve yan meslekler (şarkı sözü yazarlığı, müzik gazeteciliği, müzik yapımcılığı, çalgı yapımcılığı, luthiye, sanat yönetmeni, suflör, vb.) tanıtılır.*
- b) *Müzik alanına ait meslekleri tanımaya yönelik geziler düzenlenir.*
- c) *Konser, dinleti, müzik alanı ile ilgili müzeler gibi ortamlara tematik gezi etkinlikleri düzenlenir.*
- ç) *Konser, temsil gibi sahne performansı sergilenen alanların prova ve konser öncesinde sahne arkası hazırlıklarının incelendiği etkinlikler düzenlenir.*
- d) *Okul ortamına sanatçıların davet edildiği etkinlikler (söyleşi, dinleti, konser vb) yapılır.*

